

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	5
3. วิธีการศึกษาวิจัย	5
4. ขั้นตอนการดำเนินการ	6
5. ขอบเขตการศึกษาวิจัย	7
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ	9
 บทที่ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	 10
2.1 ความหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	10
2.2 ความสำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	12
2.3 เขตเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ	15
2.3.1 สาธารณรัฐประชาชนจีน	15
2.3.2 อินเดีย	21
2.3.3 ฟิลิปปินส์	28
2.3.4 สาธารณรัฐอิสลามอินโดนีเซีย	30
2.3.5 จอร์แดน	33
2.3.6 รัฐดูไบ (สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์)	36
2.3.7 สหพันธรัฐรัสเซีย	39
2.3.8 สาธารณรัฐยูเครน	42
2.3.9 โปแลนด์	45
2.3.10 เกาหลีเหนือ	50
2.3.11 สรุปเขตเศรษฐกิจพิเศษของต่างประเทศ	57

	หน้า
บทที่ 3 นโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย	61
3.1 นโยบายรัฐ	61
3.2 กฎหมาย	64
3.3 มาตรการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	80
3.4 สิทธิพิเศษของเขตเศรษฐกิจพิเศษ	84
3.5 สรุปความคิดเห็นต่อนโยบายและกฎหมายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	87
 บทที่ 4 เขตเศรษฐกิจชายแดน	 99
4.1 ประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจชายแดน	99
4.2 รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	102
4.2.1 เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัดเชียงราย	102
(1) ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเชียงราย	102
(2) จุดผ่านแดนไทย-จีน (ยูนนาน)	104
(3) ความร่วมมือในการส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างไทย-จีน	108
(4) รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย	113
(5) กฎหมายและมาตรการสนับสนุน	116
(6) สิทธิประโยชน์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย	119
(7) ศักยภาพของเชียงรายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	120
(8) ความคิดเห็นของกลุ่มผลประโยชน์ (Stake holder)	127
4.2.2 เขตเศรษฐกิจชายแดนของจังหวัดมุกดาหาร	135
(1) ข้อมูลทั่วไปจังหวัดมุกดาหาร	135
(2) จุดผ่านแดนไทย – สปป.ลาว – เวียดนาม	139
(3) ความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทย – สปป.ลาว - เวียดนาม	140
(4) รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร	143
(5) กฎหมายและมาตรการสนับสนุน	146
(6) สิทธิประโยชน์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร	150
(7) ศักยภาพของมุกดาหารในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	151
(8) ความคิดเห็นของกลุ่มผลประโยชน์ (Stake holder)	161

	หน้า
4.2.3 เขตเศรษฐกิจชายแดนของจังหวัดตาก	166
(1) ข้อมูลทั่วไปจังหวัดตาก	166
(2) จุดผ่านแดนไทย – สหภาพพม่า	168
(3) ความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทย – สหภาพพม่า	170
(4) รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตาก	175
(5) กฎหมายและมาตรการสนับสนุน	178
(6) สิทธิประโยชน์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตาก	180
(7) ศักยภาพของตากในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	181
(8) ความคิดเห็นของกลุ่มผลประโยชน์ (Stake holder)	188
4.2.4 เขตเศรษฐกิจชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี	193
(1) ข้อมูลทั่วไปจังหวัดกาญจนบุรี	193
(2) จุดผ่านแดนไทย – สหภาพพม่า	193
(3) ความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนระหว่างไทย – สหภาพพม่า	194
(4) รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี	197
(5) กฎหมายและมาตรการสนับสนุน	201
(6) สิทธิประโยชน์สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี	202
(7) ศักยภาพของจังหวัดกาญจนบุรีในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	204
(8) ความคิดเห็นของกลุ่มผลประโยชน์ (Stake holder)	212
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	218
5.1 การวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้วยตัวแบบเพชรพลว้ตร	218
5.1.1. การวิเคราะห์เพชรพลว้ตรเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	218
จังหวัดเชียงราย	
(1) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (Factor Condition)	218
(2) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Condition)	220
(3) การวิเคราะห์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and Supporting Industries)	221
(4) การวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry)	221

	หน้า
5.1.2 การวิเคราะห์เพชรพลวัตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดมุกดาหาร	222
(1) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (Factor Condition)	222
(2) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Condition)	224
(3) การวิเคราะห์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and Supporting Industries)	224
(4) การวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry)	224
5.1.3. การวิเคราะห์เพชรพลวัตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดตาก	226
(1) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (Factor Condition)	226
(2) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Condition)	227
(3) การวิเคราะห์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and Supporting Industries)	227
(4) การวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry)	228
5.1.4. การวิเคราะห์เพชรพลวัตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัด กาญจนบุรี	229
(1) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (Factor Condition)	229
(2) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Condition)	230
(3) การวิเคราะห์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and Supporting Industries)	230
(4) การวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry)	231
5.1.5 การวิเคราะห์เพชรพลวัตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ในภาพรวม	232
(1) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต (Factor Condition)	232
(2) การวิเคราะห์เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand Condition)	233
(2) การวิเคราะห์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and Supporting Industries)	234

	หน้า
(3) การวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมและการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry)	234
5.1.6. สรุป	236
5.2 การวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้วยตัวแบบพลังทั้งห้า	237
5.2.1 การวิเคราะห์ศักยภาพการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดเชียงราย	238
(1) การวิเคราะห์การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม	238
(2) การวิเคราะห์คู่แข่งรายใหม่	238
(3) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์	239
(4) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ	239
(5) การวิเคราะห์สินค้าทดแทน	240
5.2.2 การวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร	241
(1) การวิเคราะห์การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม	241
(2) การวิเคราะห์คู่แข่งรายใหม่	241
(3) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์	242
(4) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ	242
(5) การวิเคราะห์สินค้าทดแทน	243
5.2.3 การวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตาก	244
(1) การวิเคราะห์การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม	244
(2) การวิเคราะห์คู่แข่งรายใหม่	244
(3) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์	244
(4) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ	245
(5) การวิเคราะห์สินค้าทดแทน	245
5.2.4 การวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี	246
(1) การวิเคราะห์การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม	246
(2) การวิเคราะห์คู่แข่งรายใหม่	246
(3) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์	246
(4) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ	247
(5) การวิเคราะห์สินค้าทดแทน	247

	หน้า
5.2.5 การวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในภาพรวม	248
(1) การวิเคราะห์การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม	248
(2) การวิเคราะห์คู่แข่งรายใหม่	248
(3) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของซัพพลายเออร์	249
(4) การวิเคราะห์อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ	249
(5) การวิเคราะห์สินค้าทดแทน	250
5.3 การวิเคราะห์โดยใช้ BCG Model จากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด หรือ Gross Provincial Product (GPP) รายจังหวัด	250
บทที่ 6 สรุปและเสนอแนะ	258
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก A	1-25
A-1 ข้อมูลจังหวัดเชียงราย และการค้าการลงทุนระหว่างไทย-พม่า	
ภาคผนวก B	1-35
B-1 ข้อมูลจังหวัดมุกดาหาร และการค้าการลงทุนระหว่างไทย – สปป.ลาว – เวียดนาม	
ภาคผนวก C	1-29
C-1 ข้อมูลจังหวัดตาก และการค้าการลงทุนระหว่างไทย – สปป.พม่า	
ภาคผนวก D	1-13
D-1 ข้อมูลจังหวัดกาญจนบุรีและการค้าการลงทุนระหว่างไทย – สปป.พม่า	
ภาคผนวก E	1-71
E-1 สรุปการสัมมนา “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย”	
E-2 สรุปการสัมมนา “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร”	
E-3 สรุปการสัมมนา “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตาก”	
E-4 สรุปการสัมมนา “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี”	
E-5 สรุปการสัมมนา “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกรุงเทพมหานคร”	

สารบัญตาราง

	หน้า
บทที่ 1	
ตารางที่ 1 การค้าระหว่างประเทศไทย - มาเลเซีย สหภาพพม่า สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2545 – 2548	2
ตารางที่ 2 การค้าระหว่างประเทศไทย - จีนตอนใต้ ปี 2545 - 2548	3
บทที่ 2	
ตารางที่ 1 ห้างหุ้นส่วนจำกัด (limited partnership)	48
ตารางที่ 2 Limited joint-stock partnership	48
ตารางที่ 3 บริษัทจำกัด (Limited liability company)	49
ตารางที่ 4 Joint-stock company	49
บทที่ 4	
ตารางที่ 1 มณฑลยูนนานนำเข้าสินค้าจากไทย	110
ตารางที่ 2 มณฑลยูนนานส่งออกสินค้ามาไทย	112
ตารางที่ 3 มูลค่าการค้า ระหว่างไทย – สปป.ลาว ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา	136
ตารางที่ 4 แผนและระดับการพัฒนาพื้นที่เป้าหมายชายแดน	144
ภาคผนวก B	
ตารางที่ 1 จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า กระแสไฟฟ้าที่จำหน่าย	6
ตารางที่ 2 จำนวนผู้ใช้น้ำประปาและปริมาณน้ำที่จำหน่าย	6
ตารางที่ 3 สถานภาพหมายเลขโทรศัพท์ จังหวัดมุกดาหาร	7
ตารางที่ 4 การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดมุกดาหาร	8
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน และเพศ	9
ตารางที่ 6 แสดงจำแนกสถานบริการของรัฐ ปี พ.ศ. 2548	10
ตารางที่ 7 อัตราการขยายตัวของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเปรียบเทียบปี 2534-2543	12
ตารางที่ 8 โครงสร้างจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในเขต ศก. 5 กสอ. ปี พ.ศ. 2535-2543	12
ตารางที่ 9 สถิติการนำเข้า - ส่งออก สินค้า ณ ด่านศุลกากรมุกดาหาร ปี พ.ศ. 2548-2549	13
ภาคผนวก C	
ตารางที่ 1 ชนิดแร่และแหล่งที่พบในจังหวัดตาก	4
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงงาน เงินทุน จำนวนคนงาน แยกตามอำเภอ	11
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนโรงงานแยกตามประเภทอุตสาหกรรม	12
ตารางที่ 4 แสดงรายชื่อและสาขาของธนาคารในจังหวัดตาก	14

สารบัญภาพ

		หน้า
บทที่ 1		
ภาพที่ 1	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	8
บทที่ 2		
ภาพที่ 1	แสดงเขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีและเขตพัฒนาอุตสาหกรรมของจีน	16
ภาพที่ 2	แสดงเขตเศรษฐกิจพิเศษของอินเดีย	23
ภาพที่ 3	แสดงเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน	31
ภาพที่ 4	แสดงเขตเศรษฐกิจพิเศษ Aqaba Special Economic Zone	34
ภาพที่ 5	แสดงแผนที่ของสหรัฐอเมริกาสำหรับเอมิเรตส์	36
ภาพที่ 6	แสดงเขตที่ตั้งของ SEZ Kaliningrad	40
ภาพที่ 7	แสดงแผนที่ของสาธารณรัฐยูเครน	44
ภาพที่ 8	แสดงเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศโปแลนด์	46
ภาพที่ 9	แสดงเขตเศรษฐกิจพิเศษของเกาหลีเหนือ	51
บทที่ 4		
ภาพที่ 1	แผนที่แสดงเส้นทางเชื่อมโยงไทย-สหภาพพม่า สปป. ลาว -จีน	106
ภาพที่ 2	แสดงพื้นที่ใน 3 อำเภอ เพื่อพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	115
ภาพที่ 3	แสดงโครงการก่อสร้างถนนเชื่อมแม่สาย – ชายแดนจีน และถนนเชียงของ – ห้วยทราย-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น-เชียงรุ่ง	121
ภาพที่ 4	แสดงแผนที่แสดงมูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับเวียดนาม	138
ภาพที่ 5	แสดงการพัฒนาฐานการลงทุนและเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดตามแนว EWEC	146
ภาพที่ 6	แสดงการพัฒนาเชื่อมโยงคมนาคมกับฐานการผลิตอื่นในประเทศอยู่ในแผนงานกรมทางหลวง	153
ภาพที่ 7	แสดงการพัฒนาการขยายถนน EWEC	154
ภาพที่ 8	แสดงเส้นทาง East – West Economic Corridor	155
ภาพที่ 9	แสดงเส้นทางเชื่อมโยงสำคัญ	174
ภาพที่ 10	แสดงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตาก	176

	หน้า
บทที่ 5	
ภาพที่ 1 แสดงตัวแบบเพชรพลว้ตรในการวิเคราะห์เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	219
ภาพที่ 2 แสดงการวิเคราะห์เพชรพลว้ตรของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย	222
ภาพที่ 3 แสดงการวิเคราะห์เพชรพลว้ตรของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร	225
ภาพที่ 4 แสดงการวิเคราะห์เพชรพลว้ตรของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตาก	228
ภาพที่ 5 แสดงการวิเคราะห์เพชรพลว้ตรของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี	231
ภาพที่ 6 แสดงการวิเคราะห์เพชรพลว้ตรของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในภาพรวม	235
ภาพที่ 7 แสดงรูปแบบของ Five Force Model	237
ภาพที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย	240
ภาพที่ 9 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดมุกดาหาร	243
ภาพที่ 10 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดตาก	245
ภาพที่ 11 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี	248
ภาพที่ 12 แสดงการวิเคราะห์ศักยภาพของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในภาพรวม	250
ภาพที่ 13 แสดง BCG Growth Share Matrix ของ Gross Provincial Product	251
ภาพที่ 14 แสดง Growth Share Matrix มุกดาหาร ตาก เชียงราย กาญจนบุรี	253
ภาพที่ 15 แสดง Growth Share Matrix ภาคการเกษตร มุกดาหาร ตาก เชียงราย กาญจนบุรี	254
ภาพที่ 16 แสดง Growth Share Matrix ภาคนอกการเกษตร มุกดาหาร ตาก เชียงราย กาญจนบุรี	256
ภาคผนวก A	
ภาพที่ 1 แสดงเขตติดต่อของอำเภอในจังหวัดเชียงราย	2
ภาคผนวก B	
ภาพที่ 1 แสดงเขตติดต่อของอำเภอในจังหวัดมุกดาหาร	3
ภาคผนวก C	
ภาพที่ 1 แสดงแผนที่ตั้งของจังหวัดตาก	1
ภาคผนวก D	
ภาพที่ 1 แสดงเขตติดต่อของอำเภอในจังหวัดกาญจนบุรี	2